

VERANTWOORDINGSDOCUMENT SYLLABUSCOMMISSIE DRAMA

Bij versie 2 van syllabus drama vmbo-gt - centraal examen 2024 – juli 2022

1 INLEIDING

Het managementteam van het College voor Toetsen en Examens heeft besloten, op verzoek de docenten drama verenigd in de VONKC, de vaststellingscommissie drama vmbo en de constructiegroep van Cito om aanpassingen te plegen in de syllabus drama vmbo-gt. De reden hiervoor is dat uit evaluaties blijkt dat de huidige uitwerking van de eindtermen en de begrippenlijst onduidelijkheden oplevert. De onduidelijkheid moet weggenomen worden door de begrippen te actualiseren, te definiëren waar nodig en de eindtermen waar nodig van een toelichting te voorzien. Het College voor Toetsen en Examens heeft in juni 2021 een syllabuscommissie ingesteld met de opdracht daar waar nodig de toelichting op de eindtermen bij te stellen, de begrippenlijst te actualiseren en de onduidelijkheden weg te nemen door waar nodig definities toe te voegen, een logische aansluiting te zoeken op de syllabus kunst (algemeen) havo. De syllabuscommissie kreeg daarbij de opdracht te waken voor een verzwaring van het programma. De syllabuscommissie heeft versie 0.7 van de conceptsyllabus in november opgeleverd.

2 SAMENSTELLING COMMISSIE

De syllabuscommissie bestaat uit de volgende leden:

Cock Dieleman – voorzitter

Astrid Voskuilen – docentlid via VONKC

Jolanda de Jong – docentlid en lid CVTE-vaststellingscommissie

Rieneke Oosting – docentlid via VONCK

Zij werden bijgestaan door:

Rik Weeting – secretaris SLO

Marieke Kraft – adviseur Cito

3 AANPASSINGEN SYLLABUS

Hieronder worden de keuzes van de syllabuscommissie t.a.v. de verschillende elementen toegelicht, steeds voorafgegaan door aanbevelingen afkomstig van Cito, de CVTE- vaststellingscommissie en de vakvereniging VONKC.

3.1 INDELING BEGRIPPEN IN CATEGORIEËN

Aanbevelingen

Maak samenhang tussen de begrippen meer inzichtelijk door de hoofd- en deelbegrippen te herpositioneren aan de hand van een (onderliggend) model van theateranalyse. Dit model zou als schema opgenomen kunnen worden in de syllabus. Een dergelijk model of schema zou voor methode-ontwikkelaars een stimulans kunnen zijn om met de vernieuwde syllabus aan de slag te gaan.

Indeling begrippen in categorieën

De syllabuscommissie heeft ervoor gekozen te gaan werken met een indeling met vier hoofdcategorieën, omdat deze in tegenstelling tot een alfabetische lijst de samenhang inzichtelijk maakt. Deze samenhang helpt de leerling bij het onderling leren verbinden, begrijpen en toepassen van de begrippen.

Bij de indeling en benaming van de categorieën sluiten we aan bij de lespraktijk en de syllabus kunst (algemeen) havo. Mochten leerlingen doorstromen naar kunst havo dan is het begrippenapparaat hen enigszins bekend. We kiezen hierbij voor de categorieën Inhoud (algemeen), Spel & Regie, Theatervormgeving en Film(technieken).

De categorie Inhoud (algemeen) sluit aan op de categorieën inhoud en voorstelling uit de syllabus kunst (algemeen) havo.

De categorie spel & regie bestaat uit de praktijkbegrippen van de huidige syllabus drama vmbo en

sluit aan bij de categorie 'vormgeving' uit de syllabus kunst (algemeen). Zo ontstaat een verzameling van begrippen die relevant zijn voor de leerling als speler en regisseur.

Met een categorie Film(technieken) willen we de syllabus meer toekomstbestendig maken en aan laten sluiten bij de belevingswereld van de leerlingen, waarin media als film(pjes) een grote rol spelen. Daarnaast neemt het gebruik van registraties van theatervoorstellingen binnen de praktijklessen toe, evenals de filmische benadering binnen het theater.

Tenslotte sluiten we ook met de categorie theatervormgeving aan bij de indeling van begrippen in de syllabus kunst (algemeen) havo.

Binnen de hoofdcategorieën werken we waar mogelijk met subcategorieën om de samenhang tussen de begrippen meer inzichtelijk te maken. Deelbegrippen zijn voor de overzichtelijkheid en bruikbaarheid van de begrippenlijst niet ook nog als losse begrippen opgenomen.

3.2 TOELICHTING OP EINDTERMEN BIJSTELLEN

Aanbevelingen

Breng de begrippen in de toelichting van de exameneenheden in lijn met de begrippen die in de begrippenlijst voorkomen.

Toelichting op eindtermen bijstellen

De syllabuscommissie geeft invulling aan deze aanbeveling door enerzijds begrippen die ontbraken in de begrippenlijst, maar wel bij de eindtermen stonden, toe te voegen aan de begrippenlijst. Hiermee geeft de begrippenlijst een volledig overzicht van de te leren begrippen. Anderzijds hebben we aanpassingen van begrippen in de begrippenlijst ook gewijzigd bij de toelichting van de eindtermen. Zo is de informatie in de begrippenlijst en bij de eindtermen eenduidig. Dit maakt het geheel overzichtelijker.

3.3 ACTUALISEREN BEGRIPPEN

Aanbevelingen

- De syllabus kan (ook) toekomstbestendig gemaakt worden door actuele begrippen en media op te nemen.
- Verwijder verouderde begrippen.

Actualiseren begrippen

De syllabuscommissie herkende de hierboven aangegeven constatering en heeft daarom een aantal begrippen verwijderd, waaronder soap, treurspel, marionet en hoorspel.

Nieuwe begrippen zitten vooral op het vlak van film(technieken). Andere voorbeelden zijn vlog, en beeld- en geluidstechnicus.

We hebben daarnaast een aantal begrippen uit de lijst gehaald die niet of minder relevant voor of bruikbaar waren in de lespraktijk en dus ook niet meer bevraagd worden op het CE. Om de syllabus overzichtelijk te houden, zijn de verwijderde begrippen ook niet meer zichtbaar. De verwijderde begrippen zijn ter informatie opgenomen in de [bijlage](#) bij dit verantwoordingsdocument.

3.4 DEFINIEREN BEGRIPPEN

Aanbevelingen

- Leg meer begrippen uit. De begrippen worden nu niet geëxpliciteerd en de begrippenlijst waar naar verwezen wordt is onvolledig.
- Expliciteer als begrippen meerdere betekenissen hebben.

Definieer begrippen

We hebben begrippen met meerdere betekenissen gedefinieerd. Ook hebben we begrippen omschreven die bij centrale examens voor onduidelijkheid hebben gezorgd. Tenslotte hebben we begrippen verhelderd met voorbeelden. Tegelijkertijd hebben we er nadrukkelijk niet voor

gekozen alle begrippen te definiëren. De functie van de syllabus is namelijk een leraar in staat te stellen zich een goed beeld te vormen van wat in het centraal examen wel en niet gevraagd kan worden. Voor de overzichtelijkheid van de syllabus hebben we de definities opgenomen in de bijlage in de syllabus.

3.5 AANSLUITING MET BEGRIPPENLIJST KUNST (ALGEMEEN) HAVO

Aanbevelingen

De syllabus kan beter afgestemd worden met die van havo en de drama en theatertermen daarin.

Aansluiting met begrippenlijst kunst (algemeen) havo

De syllabuscommissie heeft zoals aangegeven bij punt 1 de indeling van de begrippen afgestemd op de indeling van begrippen bij kunst (algemeen). Daarnaast hebben we waar relevant en bruikbaar voor dezelfde begrippen en definities gekozen, zoals bij mise-en-scène.

3.6 BEHOUD OMVANG LEERSTOF

De syllabuscommissie is van mening dat met het rubriceren en het verwijderen van verouderde en minder relevante begrippen de omvang van de leerstof gelijk blijft, ondanks de uitbreiding van de begrippenlijst met filmbegrippen. Door de samenhang van begrippen te verhelderen met een indeling in categorieën verwachten we dat de begrippen eenvoudiger te leren zijn. Daarnaast hebben we met het vervangen van begrippen ook de lijst kunnen comprimeren door meerdere begrippen door één begrip te vervangen, zoals spanningsopbouw. Tenslotte is de lijst iets langer geworden door begrippen die eerst enkel bij de toelichting van de eindtermen stonden ook op te nemen in de begrippenlijst, waarmee de begrippenlijst een volledig beeld geeft van de te leren begrippen.

3.7 AANPASSINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE VELDRAADPLEGING

In december 2021 vond de digitale veldraadpleging over de conceptsyllabus drama 2024 plaats. De resultaten van deze veldraadpleging zijn verwerkt in het 'rapport digitale veldraadpleging conceptsyllabus drama vmbo 2024'.

De syllabuscommissie heeft de resultaten van de vragenlijst geanalyseerd en elke gemaakte opmerking gewogen. Dit heeft ertoe geleid dat de syllabus op een aantal aspecten is aangescherpt. Zo is bijvoorbeeld de lijst met filmbegrippen ingekort, een aantal begrippen is in een andere categorie geplaatst, (anders) gedefinieerd en/of geschrapt.

Een aantal respondenten heeft aangegeven het wenselijk te vinden dat bij elk begrip een definitie wordt geplaatst. Dit was nadrukkelijk niet de opdracht aan de syllabuscommissie en past ook niet bij het doel van een syllabus (een syllabus is geen methode).

Uit de inleiding op elke syllabus: "Een syllabus heeft als functie een leraar in staat te stellen zich een goed beeld te vormen van wat in het centraal examen wel en niet gevraagd kan worden. Naar zijn aard is een syllabus dus niet een volledig gesloten en afgebakende beschrijving van alles wat op een examen zou kunnen voorkomen. Het is mogelijk, al zal dat maar in beperkte mate voorkomen, dat op een CE ook iets aan de orde komt dat niet met zo veel woorden in deze syllabus staat, maar dat naar het algemeen gevoelen in het verlengde daarvan ligt.

Een syllabus is zodoende een hulpmiddel voor degenen die anderen of zichzelf op een centraal examen voorbereiden. Een syllabus kan ook behulpzaam zijn voor de producenten van leermiddelen en voor nascholingsinstanties. De syllabus is niet van belang voor het schoolexamen. Daarvoor zijn door de SLO handreikingen geproduceerd die niet in deze uitgave zijn opgenomen."

BIJLAGE: OVERZICHT VERWIJDERDE EN VERVANGEN BEGRIPPEN

VERWIJDERDE BEGRIPPEN

- Artiest
- Dramatiseren
- Handpop
- Hoorspel
- Intensiteit
- Marionet
- Soap
- Situatie
- Spanning
- Stokpop
- Tegenspel / tegenspelen / tegenspeler
- Treurspel
- Vertonen

VERVANGEN BEGRIPPEN

- Absurd / absurdistisch toneel / absurdisme - opgenomen als absurdistische speelstijl bij speelstijlen bij spel en regie
- Afgang - opgenomen bij opkomen en afgaan
- Auteur - vervangen door toneelschrijver bij tekst in de categorie algemeen/inhoud
- Belichter - vervangen door lichttechnicus
- Cliffhanger (soap) - vervangen door cliffhanger
- Conflict - vervangen door (dramatisch) conflict
- Dramatische handeling / handeling - handeling opgenomen bij expressie
- Dramatische ontwikkeling / ontwikkeling - vervangen door (dramatische) ontwikkeling
- Dramatische tijd - vervangen door gespeelde tijd
- Impuls - vervangen door spelimpuls
- Interview/rolinterview - vervangen door rolinterview
- Karakter - opgenomen bij spel en als karaktereigenschappen
- Masker - opgenomen bij theatervormen als maskerspel bij inhoud / algemeen
- Opkomst - opgenomen bij opkomen en afgaan
- Overacting - valt onder grotesk spel
- Positie (van de acteur) - onderdeel van mise-en-scène
- Realisme - opgenomen als realistische speelstijl bij speelstijlen bij spel en regie)
- Rollenspel - vervangen door oefensituatie
- Scenario / script - wordt als filmscenario opgenomen bij film / script is opgenomen bij tekst
- Sketch - opgenomen bij functies van drama
- Spanningsboog - zit in spanningsopbouw bij inhoud
- Speelduur - vervangen door speeltijd
- Spelopbouw - staat bij spanningsopbouw
- Taalgebruik - vervangen door woordkeuze en staat bij expressie
- Thema - wordt (maatschappelijk) thema
- Toneelbewerking - wordt opgenomen als bewerken bij tekst bij categorie inhoud / algemeen
- Toonhoogte (intonatie) - vervangen door toonhoogte
- Uitingmogelijkheden (non-verbaal en verbaal) is opgenomen bij expressie
- Vertellen / verteller / vertelling - wordt opgenomen als verteltheater bij theatervormen
- Vertelpantomime - wordt opgenomen als pantomime en verteltheater bij theatervormen
- Videoclip - opgenomen als projecties als onderdeel van theatervormgevingsmiddelen
- Voordracht - opgenomen als / vernieuwd tot spoken word
- Vormgeven / vormgever / vormgeving - wordt opgenomen als theatervormgeven, theatervormgever / theatervormgeving